

**Előfizetési feltételek:**  
 Egész évre . . . . . 6 ft. —  
 Fél évre . . . . . 3 ft. —  
 Negyedre . . . . . 1 ft. 50 kr.  
 Nélfestési levet, csupán a kiadó hivatalban B. Gyarmaton.  
 E lap szállási díjára s a szállásra vonatkozó minden költségekre a szerkesztő felelős.

# NÓGRÁDI LAPOK

**Hirdetések díja:**  
 Öt soros hirdetés . . . . . 5 kr.  
 Helyeg minden betűtartással . . . 30 kr.  
 Nyitni tér garancia sora . . . . . 20 kr.  
 Hirdetéseket felvevő szerkesztőknek s ha valami vádat kellene emelni ellenük, ez csak az lehetne, hogy: miért nem hozták nekünk hát ki már egy kicsit abból az áldásból a szonjas növényzetre? . . .  
 Hirdetési pénzek, reklamációk és hirdetések a kiadóhoz küldendők.

politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap.

## Előfizetési felhívás

### A NÓGRÁDI LAPOK

július — deczeberi folyamára.

#### Előfizetési árak:

a július—szeptemberi negyedre . . . 1 ft. 50 kr.

a július—deczeberi félévre . . . . . 3 ft. — x.

Az előfizetési pénzek a szerkesztőhöz, vagy Kék László nyomdatulajdonoshoz, legcélszerűbben postai utalványval, a nyomtatandó példányok iránti tájékozás s pontos szétküldés tekintetéből mielőbb küldendők. Az első félelvről is szolgálhatunk teljes számu példányokkal. —

B. Gyarmat július 6.

(-rm-) Nincs nemzet Európában, mely specialia viszonyainál fogva inkább volna utalva azon erő minél nagyobb mérvbeni igénybe vételére, mely a jól kifejtett társadalmi viszonyokban rejlik s alig van nemzet, melynek társadalmi felelete nagyobb, tehetetlenebb lenne, mint a miénk.

És e jelenség annál szomorítóbb, minél számosabbak azon kérdéseink, melyek egyedül társadalmi uton nyerhetnek hívós s reánk nézve áldásos megoldást.

Egyebütt a társadalom hatalom, nálunk alig egyéb jelentőség nélküli fogalomnál, másutt tényező, itt nem ritkán akadály.

A közlebb lefolyt évtizedek eseményei gyakran tanúsítottak ugyan a magyar társadalmi életben rejlt óriási erőről s nyilvánulásait századokra szóló s a nemzet lelkesültégeről tanúszkodó emlékek hirdetik, de ezen, időközönként észlelhető s a nemzeti visszahatás eredményeként tekinthető jelenségek nem feledtetik azon apathiát, mely egyes esetek kivételével társadalmi életünket a múltban és jelenben egyiránt jellemzi.

S noha e kedvezőtlen társadalmi viszonyok országszerte uralkodók, mégis alig van megye, széles Magyarországon, mely területi nagyságához, népességéhez s geográfiai fekvéséhez képest a társadalmi élet tehetetlenségéről meggyőzőbb bizonyítékokat nyújthatna, mint Nógrád.

Súlyos a vád s annál tehetetlenebbül nehezedik reánk, minél inkább birtokában vagyunk azon tényezőknél, melyek ügyes alkalmazása mellett csodaszzerű eredményeket lehetnének képesek felmutatni.

S ha e vád alapossága iránt kétsége lenne valakinek, nézzen körül, vajjon talál-e egyetlen nagyobb szabású intézményt, mely a társadalmi élet létéről tanúszkodnék? mely megdöntené e vádat, s elégtételt szolgál-

latna megértett önértékelnek; vagy legalább reményt nyújtana, hogy a közel jövőben mindez másként leszen.

Pedig mennyi a parlagon heverő tér, mennyi az alkalom, mennyi az égető szükség!

Én e sok közül ez uttal csak egyre kívánok szorítkozni, s rámutatni nemzetiségi viszonyainkra s kiméletlenül elítélni a közönyt, melyet nemzetiségünk ügye iránt tanúsítottunk, midőn életörlekeink, állami létünk, az önfentartás legtermészetesebb ösztöne, kulturái hivatásunk, s azon kegyelet melylyel történelmi múltunk iránt viseltetünk, egyiránt lankadatlan tevékenységre serkentetnek s midőn megdöbbenve tapasztaljuk, mint vesztett ki apáink indolentiája következtében nem egy községünkben a magyar szó, s mint beszél idegen nyelven gyakran a legmagyarabb nevet viselő megyebelink.

És e szent ügy iránti közöny kétszeres bűn, ha tudjuk, hogy e téren a legcsekélyebb törekvést is óriási siker koronázná s hogy csak akarni kell s megyénk vegyes ajkú községeiben a jövő nemzedék már tisztán magyar leszen, mert idegen ajkú atyáinknál nemesek nem idegenkednek a magyar szótól, sőt főtörekvésük azt magukévé tenni, de nélkülözik az alkalmat, nélkülözik ami segélyünk.

S mit tesz a társadalom ez irányban. — semmit. Elnézi, mint beszél a lelkész a fészékről létről létről tót vagy német nyelven azokhoz, kiknek egy harmada vagy negyede alig érti őt, a többi pedig alig jobban, mintha magyarul tartaná a szónoklatot, elnézi s nem érvényesíti hatalmát a lelkész kényelme, megszokása vagy épen rossz akarata ellenében. —

Nem segélyzi a tanító, ki önbuzgalmából tanítja a magyar szóra az idegen ajkú esemetéket s nem jutalmazza azokat, kik örömmel hajlanak a tanító intelmére, hogy magukévé tegyék a haza nyelvét.

Nem állít fel népkerteket, hol kevés fáradsággal kevés, költséggel egész nemzedékeket lehetne a magyar nyelv áldásaiban részesíteni.

A negyvenes évek lelkesebbjei megteremték a „nemzeti intézetet“ s ha elsodorta is azt a zivatart, nem volt képes megsemmíteni, mert lelkes honfiak öröködték alapja felett s ma már mi sem áll utjában hogy új életet adjunk annak s folytassuk a munkát, mely ma is szükséges, mint akkor, ma is oly áldásos leendő, mint negyven év előtt.

Ez intézet ugyan tökéje nagy részét közéletünkhöz ajánlja, de a meg-

maradt csekélyebb rész is elég leendő arra, hogy alapul szolgáljon a nagygyá növesse azt nemzetiségünk iránti ragaszkodásunk, csak ne hagyjuk elhangzani a negyven év előtt kimondott szót.

A „nemzeti intézet“ nagyérdemű tagjaitól függ, hogy tette váljék az íge, s társadalmi uton törekedjünk megyénk határai közt a nagy ezél megvalósítására. —

## Az Ipoly folyó szabályozásáról.

Nem akarok én e tárgyhoz mint ügyvezetőt „szakértő“ hozzá szólani, mert sem uernök sem hydraulika nem lévén, a technikai kivétel mikéntjébe, természetesen nem avatkozhatom.

De nem is ez, nézetem szerint, amiből itt első sorban hozzá kell szólni.

Első az, hogy: feltömerjük a baj léteztét: vagyis hogy: érezzük, tudjuk, és tapasztaljuk legyen, miszerint a dolog állapota egy, ahogy van, nem jól van.

Második, hogy: éretten gondolkozván a tárgyról, s számba vévén erőket, és a rendelkezésünk alá vonható segélyeszközöket, fontoljuk meg: vajjon orvosolható-e a baj? s ha igen, mily módon? . . . és vajjon képesek vagyunk-e (erőnk számbavétel után) annak megfelelni? . . .

Ezeket, mint mellőzhetlen előzményeket átesve, következik aztán a 3 ik, a műszaki kivétel kérdése, mely már a technikai, a két első mozzanat megfigyelése és eldöntése azonban az érdekelt birtokosoknak és a közönségnek illetékességéhez tartozik.

Az elsőit illetőleg: csak egy nézet jutott általános érvényre, t. i. hogy az Ipoly folyó, rendetlen kiöntései által, sokszor kártékony hatása. —

A másodikra nézve: a közvélemény oda nyilvánul, hogy e károk az Ipoly medrének az érdekelt felek költségen és az állan által közvetítendő költségen segélyével eszközözendő szabályozása által volna elbáritathatók, vagy legalább is: mérsékelhetőek.

Vannak pedig számosabbak, akik a kiöntések okát csaknem kizárólag a malmokban keresik; azért is e nézet hívei eme jelszót írták zászlójukra: Le a malmokkal! elkell pusztítani mind; még pedig rögtön! (Persze: a „nihil de nobis sine nobis“ alkotmányos elv alapján, csak úgy egyszerű hatalomszóval; az illetőket, hogy: tetszik-e ez nekik? még csak meg sem tudakozni!)

En nem tehetek róla, de mikor ilyenket hallok, mindig valami olyan petróleum szagot érzek. —

Egyebiránt azokkal, akik a baj okát és forrását csupán a malmokban keresik, s a gyógymódot is a jelszót értelemben, rövidelegesen határozta meg: könnyen végezhetünk: „ira furor brevis est“. — Ha tehát ez urak magokhoz jöttek, higgadtan előadjuk nekik, mikép: előismerjük, hogy a zúgók és gátak bizony kivált ha rendellenül kezelvők, megütőzései pontokat képeznek a vízár elleneben, s ezt kiöntésekre kényszerítik, ami eselleg és helyel-közzel talán ép akkor nem kívánatos léba mártulja a réteket: de viszont megkell jegyezni, hogy az ilyen kiöntések csak tulajdonos ében s csak a nyári záporok által

okozott víztorlóadások alkalmával szoktak károsak lenni; míg száraz években, amikor már csaknem egy évtizeden keresztül megértünk, a malmogátak és zúgók mint teljesen neutrális tényezők szerepölnek; s ha valami vádat kellene emelni ellenük, ez csak az lehetne, hogy: miért nem hozták nekünk hát ki már egy kicsit abból az áldásból a szonjas növényzetre? . . .

Továbbá: az ózai esőzések és tavaszi hóolvadás által egybegyűlő, és folyam völgyében előlő víztömeg, nemcsak hogy nem káros a takarmány alapját képező növényzetre, hanem annyira szükséges, hogy ha ez elmarad, elmarad a rétek termése is.

Végül: ne appelláljunk az ideai rendkívüli időjárás folytán előállott tapasztalatokra; mert akkor először is a közlebbi teli fagy kimaradtnak, aztán az ezzel egybegyűlő tengernyi kipárolgás, gázfelgyűlés, az ezek által előidézett hőfokkülömbözések és légáramlatok okait kellene vizsgálnunk; ami pedig igen messze, egész az atlanti tengerek az Antillák szigeteken keresztül a mexicói öbölbe befutó, s itt a világűr Gulf-Stream nevet nyerő árvonalig vezetne anélkül, hogy hatalmunkban állana ez által ami időjárásunkon csak legkevésbébbet is változtatni. — Ezen tudományos légtani bővírlatok helyett egyszerűen azon kérdést intézem a tisztelt urakhoz: vajjon ha már tényleg szabályozva lett volna még tavál az Ipoly és nem leendett egyetlen malom is a folyó völgyében, képes lett volna e közleplegesen 8—9 ölnyi széles meder, a hónapokon át tartott esőszakadások és ismételtlen beállott hegyi hóolvadás által minduntalan megújult roppant víztömegeket oly szépen magába venni, hogy ami szénatermésünk ez által megmentve lőu vala? bizonyval nem; és még akkor sem ha az Ipoly nem 8—9, de 20—30 öl szélességű mederrel bírt volna. — Sőt többet mondok: szerencsés, hogy már tavál nem szabályozták; mert a szabályozott meder, teljesen elborítottván az ár által; és iszapallóttóltna be, hihetőleg egészen új, vagy részlegesen újabb szabályozást fogott volna szükségessé tenni. —

Aki tehát a mostani Áradások által sodrából kihozva, türelmetlenségében eként kiált fel hogy: „le rögtön a malmokkal, hogy: ha már szénánk nincs, legalább sarjút kaszálhassunk“ (ilyen felszólalás pedig tényleg és a nyilvánosság útján történt) az a beállott makacs szárazság folytán alkalmasint már eddig is más nézetre jutott, az aggóvala latolja magában, hogy: ha ez soká így tartana (ami pedig épen nem lehetlen) bizony most meg már majd e miatt nem fogna lehetni sarjút kaszálni.

A mondottakból a föllíletesen itélő sanguinico—cholericus ember könnyen azon főben járó bűnvádat emelhetné ellenem hogy: ime a malmok védlője, — ime az ósdi táblabíró, aki bizonynyal meg azt sem tudja, hogy már gőzmalmok is léteznek a világon, melyeknek a vízi malmok csak paródiája: — De igenis tudom, tisztelt uram, hogy vannak gőzmalmok; de a dolog nem úgy áll, amint ön felfogja, mert én sem nem akarom, sem nem bizonyítgatom, hogy ne tegyünk hát semmit, és tartuk fel mindent azon az ipolyi malmokat, hanem csak azt akartam jelezni, hogy a malmok föltétlen és rögtön lerombolásából merített önkönköds hasonló az Ipoly kanyargós medréhez, mely szabályozást igényel; és hogy ez a mindent jóvá tevő paácea, míg egyrészt







in részcsit, midőn későnüttük fejtejtők ki, hogy van szerencsénk neki nem letszel, — (ami biztos jele annak, hogy ami or ganumunk csakugyan helyes uton jár) egy szerencsi megérjük, hogy ha jobban szeretnő ismerint a „merész indítványok” na gyobb tárgyakkal foglalkozzanak, úgy el fogjuk kérni a szerkesztő úr portraiját, és talán a czímet is megváltoztathatjuk, e színt: „merész c. b. indítványok”. Mondom csak parancsolni kell, örülünk ha szolgál hatunk mindeuknek a gustusa szerint. —

Bakör.

### Gazdasági tudósítások.

Karancs-Kesziúba a tiszabuzza közep termést ígér, a rozs silány, árpa, zab kie légítő, úgy szintén a káposzta növények, a szőlő kevés termést ígér, a rétek többnyire víz alatt vannak s a sarjuzás is kevés a reusény.

Karancs-Ságon es környékén a rozsda sok kárt tett főleg a korai vetésekben; a rozs alig fogja megadni a magot, a tiszta jó termést ígér, de a vad borsó es konkoly igen meglepte, az árpa, zab diszlik, a kn koricza elmaradt, széna mennyiségre kiele gítő, de minőségre nem, a lóheréket felgyűj tés előtt tökre tette a sok eső a szőlő szép termést ígér, bár a jeg itt ott kárt tett, burgonya sok lesz, gyümölcs semmi. —

Kálnó, Garáb, Pécz és N. Daróc köz ségek határaitban a folytonos esőzés es az Ipoly töltészi kiöntése következtében a várt széna termésnek míg felét lehetett be takarítani. A gabbaneműek silányak, telvék vadlednekkel s e mellett, több helyen ez lelt fereg is rontá a kalászokat.

Kosdon mind az őszi, mind a tavaszi vetések jó termést ígérnek, gyümölcs azon ban ugyoly itt jövedelmi forrást képez, egy atának nincs.

Varsányban, Sipeken közep termés va lható, sőt egyes helyeken a szokottnál jobb, de a napokban a jeg sok kárt tett főleg Sipeken s a varsányi szőlőkben ugy szintén Tabou es Gárdonyban.

### Hírek.

**Megyei bizottmányi** tagokul válas tattak június 25 kén Losonczon Cserophy István, Kosdon Küffert Károly es Hencz Pé ter, Gácsón Melez Vince.

**Cholera.** Szirákon, Eszegen, Bujákon, Csécsén újabbán több choleraeset fordult elő. A kello intézkedések megtörténtek s a működő orvos mellé egy segédorvos küldé tett.

**A Losonczai állami tanítóképződeben** az évi kövizgálatok folyó hó 17-dikkén kezdődnek s tartanak 28-ig bezárólag.

**A bécsi világtárlatra** a nigrádi já rásban Szuchányi Antal orosz, a szécsényi ben Szepessy Imre szécsényi tanító válas zatott meg.

**Cserkúty Jánosról** a múlt hó 10-án elhunyt bujaki esperes-plebánusról olvassuk a Váczban, hogy a szabadságharczban részvé teért 1849-ben üldözötték, akkor még al gyéri plebanos, Csanádmegyében egy ura sági tiszthez menekült, hol mint orvos mű ködött.

Megtudva azonban, hogy nyomára akad tak, átkelt a Tiszán, s a esnyei plebanos Makk Ferencz, a későbbi váczai kanonok házául kopogtatott.

Epen vacsoránál ült a kedélyes házi ur, mellette hosszú szakállú, tisztas uri ember.

Makk meglátván Cserkútyt, rögtön karon fogja s átvezeti a szomszéd szobába, nagyon a lelkére kötven, hogy addig ne mozduljon onnan, míg erre neki engedélyt nem ad, mert a vacsoráló ur incarnált schwartzgelb, kinek nincs nagyobb öröme, mintha egy üldözött hazafi nyakon esiplet. E magyaráfó uri ember vérszemre kapna s az auri sacra fames nem kevéssé esiklan doztatná, ha megtudná Cserkúty kiletét.

Okvetlenül feljelentene, hogy a fejére kitett összeget felvehesse.

A tréfás Makk ovatossága epen nem volt oknelküli. Az állítólagos schwartzgelb nem volt más mint Horváth Mihály, kivel aztán józót nevetett.

Horváth Mihály esauadi püspök, hírne ves historikusunk menekülven, midőn ma gát már minden veszélyen kívül híve, víz száfordult s pedig Törökország határáról, hogy a nemzeti harcra vonatkozó adatait, melyeket Szegeden felejtett volt, megmentse Midőn már irományai nála valának, szintén Makkhoz szállt s nem sokára ismét szeren csében elérte az ország határát.

Cserkúty még néhány hónapot Makk nál töltött. Mintán a Haynau-düh kissé le csillapodot, feljelenté magát az akkori püs pöki helyettes Mericzaynál, ki mint a nem zet ügyének maga is határozott híve, oly ta pintatosan tudta vinni a dolgot, hogy Cser kúty minden további üldözéstől ment volt.

1856-ban dunakeszi; 1857-ben bujaki plebanos lett; ugyanott 1868-ban esperes; 1871-ben ezimz. kanonok. A valódi kano nokságra is kapott több szavazatot.

Meghalt életének 55-ik évében. Légyen áldott emléke. —

**Szügyben az evangélikus lelkeseknek** hívek által pandurok közbejöttével behordott szénáját f. hó 3-án éjjel felgyújtották, s mi vel oltani senki sem sietett, hamuvá égett. A tettesek nem tudatnak.

**Hendő-i hírek** Egy még 1861. évben történt tüzeset eszközlőjét Raesco Pált a fő- esenbiztos elfogatta s átadta a törvény széknek.

Múlt hó 21-én a n. zellői szőlők a latt egy hulla találatott, nyomozás folytán kiderült, hogy a kis-ujfalusi molnár kocsi sáé, kít N. Zellőre mentében a kolera utó lert, s nyomban el is hánt vele.

A sziráki járás esenbiztosza az ot tani járásbíróóság börtönéből csak imént meg szökött Sisa (Benko István) nevű betyárt, két pandurral, midőn a hasznogi pusztáról elhajtott 10 darab sertést a hárkányi erdő be terelte, úzóbe vette, Sisa azonban köleső nis lövöldözés után megugrott hátrahagyva duplafegyverét, szürét, kalapját s a sertéseket.

E hó 2-án Losonczon az országos vásár alkalmával zsidó zsebmetszők helybe li cipész Némethi 80 frjtától egy Molnár Ferencz nevű mesterembert pedig órájától s pénzétől foszták meg, midőn azonban Pá rizis József varbói lakost hamis aranyakkal akarták rá szedni, rajta vezettek es sike rült az egész compániát elfogni.

### Gabnaárak.

B.-Gyarmaton június hó 30-án. Tiszta buzza egy pozsonyi mérő 6 frt. 6 frt 80, kr. Rozs 5 frt. 40. kr. 5 frt. 60. Árpá 4. frt. — kr. 4 frt. 20 kr. Zab 2 frt. 20 kr. Kukoricza 4 frt. 30 kr.

Felelős szerkesztő:

Harmos Gábor.

## H i r d e t é s e k.

Egy hat lóerejű, jó karban lé vő cséplőgép zsákoló szerkezettel szabad kézből eladó. Ára 800 frt. Bővebb felvilágosítást nyerhetni e lapok szerkesztőjénél.

A ronyai uradalomhoz tartozó lo sonczai ház, a hozzátartozó földekkel együtt eladandó. — Bővebb értesítést ad Szabó János köz- és váltó ügyvéd B.-Gyarmaton.

## E l a d ó

A főtisztelendő rozsnyói káptalan Ipolyság mezővárosban találtató vízi malma, s ezen mező város területén gyakorolható kizárólagos malomjoga.

Bővebb értesítést ad: Hederváry Antal, ügyvéd Ipolyságon.

## Hirdetmény.

Megyebeli Megyer községben egy 7<sup>470</sup> hold beltelek — 400 hold szántóföld — 80<sup>1209</sup> hold rét, 77<sup>200</sup> hold legelő — 228<sup>210</sup> hold erdő s 6 hold jó mivélés alatt tágas borházsal ellá tott szőlőből álló birtok nagyobb szerű urilak — major es minden gazdasági épületeivel — vala mint az aránylagos kisebb haszonvételi joggal — szabadkézből áruba bocsájtatik. Venni szándé kozóknak bővebb értesítéssel szolgál B.-Gyar maton

Szűdy Henrik

ügyvéd.



## The Little Wanzer

Kettős tűzött öltésű varógép

T. Little Wanzer fölülmulhatatlan jó tulaj donsga, előnye s használhatósága azáltal bizonyul be, hogy Nagybritánia majdnem valamennyi leány-nevelő intézeteiben alkal mazásban van. Igen könnyű kezelése, tartós s oly egyszerű szerkezettű, hogy egy gyermek is akár kezével, akár lábával könnyen dolgoz hat rajta — ajánlom a tiszt. hölgyvilág fi gyelmébe s pártfogásába. Egyuttal ajánlom:

rőfös s divat áruimat.

A n. é. hölgyvilág pártfogása által azon kellemes helyzetben vagyok, hogy áruimat közvetlen első kézből vehettem, s így nem csak jutányos, de mindenkor idényszerű legújabb czikkék kel szolgálhatok.

REISER FÜLÖP.

B. Gyarmaton.